

Boktipsarkurs för mellanstadiet

Syfte

- Synliggöra elever och lärares läsande
- Att aktivera eleverna som ägare av den egna läsprocessen
- Ge olika former av återkoppling till läsningen
- Aktivera eleverna som läsresurser för varandra
- Tydliggöra målen med läsning

samt

- arbeta språkutvecklande
- tydliggöra och stärka skolans läskultur.

Kunskapskrav i svenska i slutet av år 6 enligt Lgr 11

Kunskapskrav 1

Eleven kan läsa skönlitteratur för barn och ungdomar genom att använda lässtrategier.

(Ex. Läs böcker och övervaka sin egen förståelse samt använda olika strategier när hen tappar förståelsen.)

Kunskapskrav 2

Eleven uppvisar läsförståelse genom att sammanfatta olika texters innehåll och kommentera centrala delar med koppling till sammanhanget.

(Ex. Summera en boks handling, kommentera vissa episoder samt reflektera kring deras betydelse för händelseförloppet.)

Kunskapskrav 3

Eleven kan, utifrån egna erfarenheter, tolka och föra resonemang om budskap i olika verk.

(Ex. Göra inferenser, det vill säga att utifrån ledtrådar i texten, egna erfarenheter samt erfarenheter av andra texter tolka och reflektera över en boks teman och budskap.)

Kunskapskrav 4

Eleven kan beskriva sin upplevelse av läsningen.

(Ex. Redogöra för på vilka sätt boken engagerat och berört.)

Kunskapskrav 5a

Eleven kan skriva texter med begripligt innehåll och i huvudsak fungerande struktur samt med språklig variation. I texterna använder eleven grundläggande regler för stavning, skiljetecken och språkriktighet.

(Ex. Skriva ett boktips som är lätt och roligt för mottagaren att läsa.)

Kunskapskrav 5b

Eleven kan förbereda och genomföra muntliga redogörelser med inledning, innehåll och avslutning och anpassning till syfte och mottagare.

(Ex. Göra en podcast eller ett videotips som är lätt och roligt för mottagaren att lyssna till respektive titta på.)

Kunskapskrav 6

Framställningarna innehåller beskrivningar, egna formuleringar och användning av ämnesspecifika ord och begrepp.

(Ex. Att med stöd av ämnesspecifika ord och begrepp berätta om boken på ett självständigt sätt.)

Kunskapskrav 7

Eleven kan ge omdömen om texters innehåll.

(Ex. Ge en bok ett motiverat värdeomdöme eller göra en bedömning av en kamrats text.)

Kunskapskrav 8

Eleven kan utifrån respons bearbeta texter mot ökad tydlighet och kvalitet på ett i huvudsak fungerande sätt.

(Ex. Utifrån kamratrespons eller en lärares återkoppling bearbeta en text.)

Verktygslåda

iTunesU

För iPad-användare: Hela kursen finns publicerad i iTunes U under titeln ”Valsta Readers Tipsar - boktipsarkurs för mellanstadiet”.

iPad övrigt

Kamera (filmning)

SoundCloud (podcast)

Showbie (för delning)

Popplet (för mindmap)

För dator

Moive Maker, PC (för filmning)

iMovie, Mac (för filmning)

SoundCloud (podcast)

Onedrive eller motsvarande (för delning)

Introduktion: Låt din läslust smitta andra

Att träna läsning är bland det viktigaste du gör i skolan. Ju bättre läsare du är, desto lättare har du att lära dig allt du ska lära dig. Därför är det jättenyttigt att läsa. Dessutom är läsning smittsamt. Har man läst en bra bok vill man gärna berätta om den. Då får andra också lust att läsa samma bok.

Du ska nu få träna på boktipsa för dina klasskompisar och kanske också andra elever på skolan och alla som är intresserade i hela Sverige. På så sätt hjälps vi alla åt att bli bättre läsare.

När du gör ett boktips får du chans att träna på många av de saker som det står i läroplanen att du ska lära dig. Framför allt du måste också tänka på att göra ett boktips som det är roligt för någon annan att titta på, lyssna på eller läsa.

1. Video, podcast eller artikel?**Välj medium**

Du kan välja mellan tre olika medier när du gör ett boktips. Du kan göra:

- ett videotips
- en podcast (en radioinspelning)

- en skriven artikel

Ibland får du välja själv, ibland bestämmer din lärare.

2. Tankekarta

När du planerar ditt boktips är det bra att skriva stödord i en tankekarta.

3. En fängslande inledning

När du inleder ditt boktips är det viktigt att tänka på mottagaren. Mottagaren är den som lyssnar, tittar eller läser. Mottagaren vill snabbt veta vem det är som presenterar något och vad som presenteras. Inledningen ska också vara intressant så den som lyssnar, tittar eller läser stannar kvar.

Vem är avsändaren?

Avsändare är motsatsen till mottagare. När du gör ett boktips är du avsändaren och alla som lyssnar, tittar eller läser är mottagare. Det är lättare för mottagaren att ta till sig ditt boktips om hen vet lite om avsändaren. Därför ska du kort berätta vem du är. Det räcker med förnamn och ålder eller klass. Om du vill kan du också nämna Valstaskolan och Märsta.

Exempel: Hej jag heter Ali, är elva år och går i femman på Östermalmsskolan.

Exempel: Mitt namn är Aisha och jag är tolv år.

Exempel: Tja, jag heter Linnea och går i 6b. Jag ska tipsa om en jättebra bok. Den heter...

Titel och författare

Berätta vad boken heter, det vill säga vad den har för titel. Berätta också vad författaren heter. Om boken har många illustrationer, bilder, ska du också berätta vad illustratören heter. Berätta också om boken är del del av en serie.

Exempel: Jag ska berätta om en bok som heter "Vargbröder" och är skriven av Michelle Paver.

Exempel: Mårten Melin har skrivit boken "Lite mer än en kram"...

Exempel: Jag vill tipsa om boken "Gregs bravader" av Jeff Kinney. Boken är första delen i en serie som heter "Dagbok för alla mina fans".

En intresseväckande inledning

Gör en intresseväckande inledning, innan du börjar berätta om vad boken handlar om. Det gör boktipset roligare att lyssna på. Du kan skapa inre bilder hos den som tittar, lyssnar eller läser genom att göra en målande beskrivning. Du kan läsa några meningar ur boken. Du kan få mottagaren att sätta sig själv i samma situation som en person i boken.

Exempel målande beskrivning: Föreställ dig att du är så hungrig att det river i magen, men du har inte råd att köpa mat utan istället måste leta efter något att äta på en soptipp full av stinkande, ruttnande matrester, skräp och äckliga bajsblöjor. Så är det för Alex Dogboy som boken handlar om.

Exempel citat ur boken: "Plötsligt kommer en bil åkande på andra sidan gatan. En vit Toyota Corolla med guldsprayade fälgar. Innan Tommy och Flisen hinner reagera slänger sig Micke ner bakom en parkerad bil! Tommy blir så rädd att hans hjärta nästan stannar. - Vem var det? viskar Flisen när de ser baklyktorna på Toyotan försvinna runt hörnet. Micke tittar allvarligt på dem. - Kan ni bevara en hemlighet? säger han långsamt. "

Exempel sätta sig själv i samma situation: Tänk dig att dina föräldrar och alla andra du känner blivit mördade av zombies. De enda som fortfarande lever är du och din syster. Och varje natt måste ni gömma er när zombiesarna är ute och jagar efter mat. De är så hungriga och de vill äta dig och din syster.

4. En beskrivande sammanfattning

Du ska öva på att sammanfatta bokens innehåll. Du ska både berätta om bokens handling och bokens teman, det vill säga vad boken handlar om på djupet.

Återberätta det viktigaste

Tänk noga efter så du väljer ut det viktigaste. Ditt syfte med boktipset är att locka mottagaren att själv läsa boken så du får inte avslöja för mycket om hur det går. Avsluta gärna med en "cliffhanger", alltså med att säga något spännande utan att avslöja hur det går.

Exempel på en "cliffhanger": De gömde sig bakom soffan och stirrade skräckslaget på dörren. Handtaget rörde sig neråt och dörren öppnades sakta, sakta. När de fick se vem som kom in i rummet började de båda skrika. Ja, om du vill veta vad som händer får du själv läsa boken.

En boks tema är det den handlar om under ytan. Temat antyds till exempel i handlingen, kraktärens personlighetsdrag och miljö.

Vilket är bokens tema?

Vad tycker du boken egentligen handlar om? Vilket är bokens tema?

Exempel: "Boken Harry Potter och de vises sten" handlar om kampen mellan ont och gott eftersom Harry som är god kämpar mot Lord Voldemort som är ond. Ett annat tema i boken är vänskap eftersom den handlar mycket om kompisarna Harry, Ron och Hermione."

Exempel: "Läskigt nära" är en bok om kärlek. Den handlar också om att våga något man är rädd för.

Exempel: Zlatanboken handlar om fotboll men den handlar också om Zlatans familj, särskilt om relationen mellan Zlatan och hans pappa.

5. Ett förklarande sammanhang

Du ska använda en lässtrategi som betyder att kopplar boken till någonting utanför boken. Det vill säga sätta boken i ett sammanhang.

Sätt boken i ett sammanhang

Du ska berätta om något utanför boken som boken hänger ihop med. Det kan man göra på många olika sätt. Du kan koppla till en annan bok. Du kan också koppla till något i vår omvärld.

Du kan till exempel nämna några andra böcker som författaren skrivit. Eller så kan du nämna någon annan bok som handlar om något liknande. Om boken utspelar sig förr i tiden kan du berätta om när. Om den utspelar sig i ett annat land kan du nämna det. Det viktiga är att du kopplar boken till något i något utanför boken.

Exempel: "Alex Dogboy" utspelar sig i Honduras. Honduras ligger i Latinamerika.

Exempel: "Vildhäxa" är en fantasybok. Den påminner lite om Harry Potter eftersom huvudpersonen får veta att hon är en häxa.

Exempel: "Fjärilslejonet" utspelar sig i Sydafrika och England för ungefär hundra år sedan.

Exempel: Författaren till "Dårnarnas ö", Martin Widmark, har också skrivit böcker för yngre barn. Till exempel Lasse Majas detektivbyrå.

6. Ämnesspecifika ord och begrepp

När du gör ditt boktips ska du använda ord, termer och begrepp som passar när man talar om böcker. Det finns en ordlista i denna kurs med bra ämnesord.

Exempel: *Handling* var spännande och underhållande.

Exempel: Jag tyckte bokens *karaktärer* var roliga och intressanta.

Exempel: Jag kände igen mig i *huvudpersonen*. *Författaren* har verkligen lyckats bra med sin *skildring*.

7. Ett värdeomdöme

Du ska öva dig på att ge boken ett värdeomdöme. Det betyder att du ska säga vad du tycker om boken.

Vad tycker du är bra med boken?

Du ska ge boken ett eller flera värdeomdömen. Det betyder att du ska säga vad du tycker om boken på ett rikt och målande sätt. Försök att använda många adjektiv. Motivera alltid varför du tycker som du tycker.

Exempel: Jag tyckte mycket om boken för den var så sjukt läskig och svår att lägga ifrån sig. Jag läste halva natten för att få veta hur det gick.

Exempel: Boken var bra skriven för jag fick så många bilder i huvudet när jag läste den.

Exempel: Boken var jättebra för jag fick så många känslor av boken. Den var så sorglig att jag inte kunde låta bli att gråta.

8. Upplevelse av boken

Du ska öva på att koppla boken till dig själv. Beskriv hur boken har påverkat dig. Vilken är din upplevelse av boken?

Exempel: När jag läste "Varelserna" blev jag så rädd att jag hade svårt att sova.

Exempel: "Rum 312" är en bok det är svårt att lägga ifrån sig. Jag läste så ofta jag kunde för jag ville veta hur det gick.

Exempel: "Alex Dogboy" utspelar sig i Latinamerika och eftersom min föräldrar kommer därifrån var den särskilt intressant att läsa.

Exempel: Jag tycker Harry Potter-böckerna är så bra. De var de första böckerna jag verkligen gillade. Nu tycker jag att det är mycket roligare att läsa.

9. Vem passar boken för?

Tänk på mottagaren. Vem tycker du boken passar för? Fundera till exempel på ämnet, vilken ålder den passar för och om den är lättläst eller svårläst.

Exempel: Boken passar dig som gillar böcker som inte är så långa men ändå spännande.

Exempel: Om du är intresserad av Andra Världskriget är det en bra bok för dig.

Exempel: Jag tycker den boken handlar om så viktiga saker att alla borde läsa den.

Exempel: Den boken är särskilt bra för de som går i sexan.

Exempel: Den här boken är perfekt för den som älskar äventyr man kan bli uppslukad av.

Exempel: Om du gillar Twilight är det här en bok för dig.

Exempel: Om du är intresserad av basket tycker jag du ska läsa den här.

10. En röd tråd

Med röd tråd menar man att mottagaren ska kunna följa och förstå din presentation. Den ska vara sammanhängande och begriplig. De olika bitarna ska hänga ihop som en helhet.

Bra saker att tänka på:

Har din presentation en bra inledning, en tydlig mitt och ett avslut?

Kan mottagaren följa din tankegång från början till slut?

11. Kamratbedömning

Du ska träna på att ge respons och ta emot respons.

Lyssna på vad din klasskompis har att säga om ditt boktips och gör eventuella förbättringar. Du ska öva dig på att ge och ta

Two stars and a wish

Innan du filmar eller spelar ditt boktips ska du framföra det för en kompis. Om du har skrivit ska din kompis läsa. Kompisen ska ge respons genom "two stars and a wish". Kompisen ska alltså säga två väl motiverade saker som är bra med din presentation samt en sak som hen önskar du ska förbättra.

Exempel:

Star 1: När du beskrev vad du tyckte om boken använde du många olika adjektiv.

Star 2: Du pratade lugnt och tydligt så att det gick bra att höra vad du sa.

Wish: Jag önskar att du hade berättat lite mer om handlingen.